

Datum:
2008-05-12

Kommentarer på förslag om SIE4 - Framtiden

Datorer kräver en stringent logik?

Datorer kräver en logisk grund för design av program, men kan tugga på nästan hur mycket som helst. Manuella rutiner kräver i allmänhet optimering genom genvägar för att inte tugga användaren trött. Denna skillnad är väldigt stor.

Vad är SIEs syfte – är den första frågan

Lagstiftningen och regelverken har tappat kraft

Hittills har svenska regelverk och lagstiftning skapats med utgångspunkt från manuell bokföring och rapportering. Något som sedan länge är väldigt ovanligt och där det förekommer sker endast i små tillfälliga ekonomier.

Vi kan också se en tillämplande värld som fäster allt mindre vikt vid lagar och regelverk eftersom de inte anpassats till dem som tillämpar dem. Och detta är ett ganska stort problem i fråga om att konstruera datorprogram eftersom man får två logiska grunder.

Man kan på ganska goda grunder säga att verkligheten sprungit ifrån såväl lagstiftaren som bokföringsnämnden här. Frågan är hur man skall kunna återta initiativet? Svaret i sig är ganska enkelt, man i framtiden alltid ha utgångspunkten från verkligheten, datoriserad ekonomiadministration i alla delar. Så även exempelvis det nuvarande förslaget i statlig utredning om kontantmetoden som följer listorna av kontoutdragen från internetbanken. Effektivt både för kontering och avstämning och i realiteten det som tillämpas i verkligheten.

Vem styr betraktelseverken och regelverken i framtiden?

Men samtidigt som denna utveckling skett har också de projekt på den internationella arenan tagit momentum. Projekt såsom framför allt XBRL och UN/CEFACT och där en rad principiella diskussioner har ägt rum och måste äga rum för att över huvud taget få ihop specifikationerna i det internationella arbetet.

Konsekvensen av detta är att om man lokalt bestämmer sig för andra svar i grundläggande redovisningsfrågor än dem som dessa arbetsgrupper i XBRL och UN/CEFACT tagit, så är det som att i nutid införa tummått eller vänstertrafik. Det fungerar utmärkt men man är ensamman i en omvärld som pekar med hela handen i en annan

riktning. Det troliga resultatet är i så fall ungefär såsom problemet med att utgå från manuell bokföring och myndighetsrapportering, omvärlden ignorerar regelverken i allt högre grad.

Ett typiskt exempel på detta är exempelvis ställningstagandet i UN/CEFACT att den som sist ändrar i ett verifikat i ett bokföringsprogram är ansvarig för alla dess transaktionsrader. Innebörden av ett lokalt svenskt beslut i BFN i motsats riktning, att den som skrivit en rad är ansvarig för den leder, med väldigt stor sannolikhet leder till att det nationella regelverket, snabbt förlorar betydelse. Idag har BFN i allmänhet inget ställningstagande alls, eftersom man inte erkänner strykningar och kompletteringar av verifikat, något som ändå sker.

Innebörden är därför att lagstiftaren och bokföringsnämnden måste ha koll på vad som sker inom XBRL och UN/CEFACT om man skall kunna påverka grundläggande principiella bokföringstekniska frågor. Man kunde tidigare anta att man från lagstiftarens och bokföringsnämndens sida kunde ställa krav på organ såsom SIE och BAS. Men är man inte där kan man inte förvänta sig något inflytande på XBRL och UN/CEFACT, de som kommer på forum är de som bestämmer.

Vi har idag kanske ett av de mest beklämmande problemen i utvecklingsarbete i den ekonomiadministrativa branschen, kraven på lagring av pappersoriginal av inskannade fakturor. Stora företag är trots allt fn mera bundna av lagstiftningen och bokföringsnämnden än små, men så oförankrade krav som detta, kravet som är jämförbart att revisorn skall få känna på pengarna på bankkontot, håller inte.

Vad vi kommer att se i värsta fall från en svensk lagstiftande utgångspunkt är att företagen kommer att ha två regelverk att välja på, ett lokalt och ett internationellt. Och alla internationella företag kommer att välja det sista och en ö av frustrerade stora nationella företag kommer stå kvar i mitten. I det läget rasar hela regelverket lika rejält som revisionstvänget för små företag, och på ungefär samma grunder.

Vad betyder det för ett standardorgan som SIE?

Innebörden här är att om SIE inte är enormt stark med väldigt starkt politiskt stöd från staten, kommer man att marginalisera sig själv på kort tid, om man inte har koll på och ställer sig utanför denna typ av processer. Processer som idag sker inom UN/CEFACT och XBRL.

Risken att köra in i en återvändsgränd

I dokumentet "Det framtida SIE formatet" lyfter man fram att ofta hanteras reskontra (hanteringen av ingående och utgående fakturor) i separata försystem som inte uttrycker sig i bokföringstekniska termer.

Där pekar man på svårigheten att löpande översätta detta till bokföringstekniska termer, i BAS-kontoplanens termer, kort sagt. Därför föreslår man att man i SIE-filer i framtiden skall kunna överföra registerdata för den typen av reskontra mellan ekonomisystem.

Problemet är att UN/CEFACT som utvecklar standarder för handelsdokumenten så också elektroniska fakturor omfattar även frågan om den logiska uppbygganden av reskontra. UN/CEFACT har efter lång djup diskussion valt den andra konstruktionsmodellen och sagt "reskontra är bara bokföringstransaktioner".

Detta innebär att de försystem som hanterar dem på egna registerlösningar måste konvertera dem till bokföringsdata, i BAS-kontoplanens termer och därmed är saken klar. Men följer man dokumentet "Det framtida SIE formatet" så börjar man "köra på vänster sida av vägen", dvs rakt in i en återvändsgränd. Om man gör det kommer man

om 10-20 år stå med en svårkonverterad arkivmassa som är inkompatibel med den väg vi under alla omständigheter kommer tvingas gå.

Ta tillvara på det som är unikt för SIE - Tillämpningen

SIE är fortfarande unikt därför att:

- Det fungerar
- Det har i princip 100% marknadsstöd i Sverige
- Man har 15 års erfarenheter av tillämpningen av SIE-formatet
- SIE är ett bra kompakt, tydligt och koncentrerat format.

I korthet vi vet hur man får den här typen av format att fungera och få alla att använda dem. Men också hur man kan ställas inför en rad olika tillämpningsproblem, inte minst i relation till lagstiftningen och myndighetsreglering och lösa dem. Det är en väldigt unik, väldigt stark erfarenhet som alla andra saknar.

Vi står därför inför två val:

- Att köra in i en återvändsgränd och ingen annan bryr sig
- Att styra hur det praktiska tekniska införandet skall ske av nya standardiserade specifikationer, XBRL och UN/CEFACT.

Det är väldigt långt kvar innan både UN/CEFACT och XBRL FR, XBRL GL fungerar i praktiken: Det och tack vare att alla använder SIE och Sverige är världens mest datormogna land kommer antagligen en fungerande tillämpning av XBRL FR, XBRL GL och UN/CEFACT ske först av alla länder, i Sverige. Vi kommer säkert att se en rad projekt med stora ambitioner men väldigt små slutna användargrupper i olika länder. Att det inte blir mer, beror på att man inte har den erfarenhet som SIE har. Något vi i Sverige kan göra annorlunda.

Vi har tur, UN/CEFACT och XBRL GL börjar om!

Vi har väldigt tur, på så sätt att XBRL GL och UN/CEFACT bestämt sig för att börja diskutera ett samarbete, som kommer att innebära att man antagligen måste starta en stor del av processen från början igen. Det kommer att ge svenska parter möjligheten att engagera sig djupare i processen och vara med och kunna utöva inflytande.

Självfallet kommer man inte ta alla diskussioner igen från början men det kommer att bli möjligt att ta upp frågor av principiell betydelse. Dock samarbetade UN/CEFACT och XBRL GL fram till 2003 vilket gör att man antagligen ganska snabbt kan sy ihop en gemensam lösning, dvs tåget går snabbare än man tror, om man inte hänger på.

Vi kan dock lita på att de frågor som varit aktuella på sistone i SIEs arbetsgrupps material kommer lita fast här:

- Sistena som ändrar, stryker eller lägger till något i ett verifikat i en bokföring ansvarar för dess samtliga rader. Tillägg är inte annat än vilka rader som helst, strykningar skall vara synliga (precis som i en manuell bokföringsbok).
- Reskontra är bara bokföringstransaktioner
- Skannade och elektroniska fakturor är arkivoriginal

Det finns andra val, men det finns inget skäl för oss att spendera energi på att ändra de val som är gjorda, det är viktigare för oss att valen har gjorts. Från den utgångspunkten har SIE, BFN och lagstiftaren den bästa strategin, att ta dessa utgångspunkter när man bygger framtidens svenska lokala regelverk och standarder.

Tillämpningsfrågorna knackar på – SIE4 är en bar modell

Både UN/CEFACT och XBRL GL är resultatet av kommittéarbete och sådana innebär i stort sett alltid att man godkänner en mängd detaljdatatyper som man i bokföringstermer, borde brutit ner till objekt och dimensioner. Men alla arbetar på frivillig grund på sin arbetsgivares bekostnad och man har inte tid att ta den debatten. Dessa datatyper är med för att parter inte skall lämna det gemensamma bordet. Man vet att de kommer trilla bort i framtida tillämpningar, för som egna datatyper kommer de inte överleva, bara som objekt och dimensioner.

SFTI har från en motsvarande grund ur UBL skapat Svefakturan genom att ta fram rödpennan och strukit ned den till tillämpbar form.

På samma sätt måste både XBRL GL och UN/CEFACT strykas ned och SIE4 är idag en utmärkt utgångspunkt som gör båda dessa snabbt tillämpbara. Detta genom att man skapar en officiell tillämpande konverteringsdokumentation mellan formaten. Kan man konvertera SIE4 till XBRL GL så innebär det att man använder SIE4s tillämpningsrutiner på XBRL GL och eftersom SIE4 är väldigt väl tillämpat kommer en SIE XBRL GL bli väldigt tillämpbar. På samma sätt för UN/CEFACT.

Börjar SIE i det läget skapa inkompatibla regelverk med XBRL GL och UN/CEFACT, kommer man därför att marginalisera sig själv. Man kan inte hävda sin tillämpningsexpertis inom området. SIEs format kommer då snabbt dö ut som föredragna tillämpningsformat.

Därför är hela grundsynen i dokumentet ”Det framtida SIE formatet” väldigt oklok. Det finns från denna utgångspunkt också inget skäl att skapa ett SIE-XML, för vi har redan både XBRL GL och UN/CEFACT.

SIE4 kan stå sig ganska länge

Så länge inte SIE4 utvecklas att bli inkompatibelt med XBRL GL och UN/CEFACT kommer SIE4 antagligen kunna hålla en väldigt stark position. En position där man kommer ha bra inflytande på framtiden

Det är inte specifikationerna som sådana som är av betydelse utan det faktum att data direkt eller indirekt kan läsas av egna och andra program som har betydelse, att det finns givna lösningar, i det här fallet att det finns givna konverteringar att tillämpa.

SIE4 har en väldigt stark fördel jämfört med XML-specifikationerna, SIE4 väldigt mycket kompaktare. En XML-fil är väldigt många gånger större än en SIE-fil. När en årsredovisning för ett mycket stort företag utan problem får plats på en CD i SIE-format är det ytterst tveksamt om filen i XML-format får plats på en DVD. Detta har ingen större betydelse när vi talar om korta meddelanden såsom efakturer men talar vi om ett stort företags hela bokföring för ett år har det stor betydelse. Talar vi om små företag är det en fråga om XML-filen är mailbar såsom SIE-filen och om också den ombudsroll runt SIE4 som utvecklats kan utvecklas vidare eller fastnar på svårtillämpad teknik.

Ombudsrollen – tillämpningsområdena är också erfarenheter

En annan sida som är av väldigt stor vikt för oss svenskar är erfarenheten av att ha utvecklat tillämpningsområden för SIE-filer som våra vänner i andra länder inte hört talas om. Här kommer framför allt samarbetet mellan företaget och redovisningskonsulten och revisorn in som en unik svensk företeelse.

Vi har i Sverige väldigt mycket kunskap och konsulting men också programinföranden av SIE som är tillämpbara i alla länder.